

Πώς πήραν τα ονόματά τους οι γειτονιές της Αθήνας;

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Ιστορία, Αρχαιολογία, Παλαιογραφία, Στρατιωτικά & Εθνικά θέματα

Ποιος ήταν ο Έξαρχος, και γιατί λέμε στου (και όχι στο) Μακρυγιάννη; Μικρά μαθήματα αθηναϊκής Ιστορίας, για να μαθαίνουν οι νεότεροι.

Γιατί τα λέμε Εξάρχεια;

Γιατί Έξαρχος λεγόταν ένας Ηπειρώτης που είχε εδώ το μπακάλικό του, στη γωνία των οδών Σολωμού και Θεμιστοκλέους στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα. Από το επίθετό του βαφτίστηκε η γειτονιά του, αρχικά προφορικά και στη συνέχεια και επίσημα. Το Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό Ελευθερουδάκη του 1929 αναφέρει τα Εξάρχεια ως «τοποθεσία των Αθηνών εν τη συνοικία της Νεαπόλεως, περί τα σημεία και την μικράν πλατείαν ένθα συναντάται η οδός Θεμιστοκλέους μετά των οδών Στουρνάρα, Σολωμού, Αραχώβης, Βαλτετσίου και Μεταξά».

Η γειτονιά του Μακρυγιάννη είναι αυτό που νομίζω;

Ναι. Η γειτονιά άρχισε να κτίζεται το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, γύρω από τα κτήματα της οικογένειας του στρατηγού Μακρυγιάννη –τα οποία έφταναν τόσο μακριά, που ένα τμήμα τους παραχωρήθηκε από τον ίδιο τον Γιάννη Μακρυγιάννη στο δημόσιο για τη δημιουργία του κήπου του Ζαπείου. Το σπίτι του ίδιου βρισκόταν στη γωνία των σημερινών οδών Μακρυγιάννη και Αθανασίου Διάκου. Στο σπίτι αυτό, που χτίστηκε το 1834, ήρθε για γεύμα ο Όθωνας, έχοντας λάβει την πρώτη του επίσημη πρόσκληση σε γεύμα από τότε που βρέθηκε στην Ελλάδα. Κι επειδή η Ιστορία αγαπά πολύ τις τραγικές ειρωνείες, επτά χρόνια αργότερα σε αυτό το ίδιο σπίτι πραγματοποιήθηκαν οι μυστικές συναντήσεις των αντιοθωνικών και οργανώθηκε η επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου.

Γιατί είναι «στου Γουδή» και όχι «στο Γουδί»;

Γιατί η περιοχή πήρε το όνομά της από την σπετσιώτικη Οικογένεια Γουδή, πολλά μέλη της οποίας διακρίθηκαν για την προσφορά τους στην Ελληνική Επανάσταση. Σε αναγνώριση της προσφοράς τους, το νεοσύστατο ελληνικό κράτος τους παραχώρησε εκτάσεις που κάλυπταν την σημερινή ομώνυμη περιοχή, αλλά και τμήματα του Παπάγου και του Χολαργού. Έτσι, η περιοχή βαφτίστηκε από «τα κτήματα του Γουδή» αλλά λόγω της παρήχησης με το μαγειρικό σκεύος, γραφόταν για πολύ καιρό με γιώτα. Μέχρι που μια κάτοικος της περιοχής έβαλε τα πράγματα στη θέση τους, και ο Δήμος Αθηναίων αναγκάστηκε να αλλάξει τις πινακίδες και τις ενδείξεις των λεωφορείων από Γουδί σε Γουδή.

Οπότε δεν θα έπρεπε να είναι και «του Κουκάκη» αντί για «το Κουκάκι»;

Ναι, θα έπρεπε. Γιατί αυτή εδώ η γειτονιά πήρε το όνομά της από τον Γεώργιο Κουκάκη, εργοστασιάρχη της διάσημης Κλινοποιίας Κουκάκη, που έφτιαχνε αυτά εδώ τα σιδερένια κρεβάτια που σίγουρα έχεις δει αν είσαι μικρό σε λαογραφικά μουσεία, αν είσαι μιας κάποιας ηλικίας σε σπίτια σε χωριά. Ο Κουκάκης, που λες,

έχτισε γύρω στο 1900 το σπίτι του στη γωνία των οδών Γεωργάκη Ολυμπίου και Δημητρακοπούλου. Για πολλά χρόνια, το σπίτι αυτό ήταν το μοναδικό της περιοχής. Και κάπως έτσι βάφτισε ολόκληρη τη γειτονιά του. Απλά δεν έχει βρεθεί ακόμα κανείς να αποκαταστήσει την παρήχηση όπως στην περίπτωση του Γουδή. Θέλεις να αναλάβεις μήπως;

Κολωνάκι, τι είναι;

Στην Αθήνα του Μεσαίωνα, είχαν βρει έναν εκπληκτικό τρόπο να προλαμβάνουν –ενίοτε και να θεραπεύουν– τις επιδημίες: Παίρνεις δύο δίδυμα μοσχάρια, τα βγάζεις πρώτα βόλτα στους δρόμους της πόλης, και μετά τα θυσιάζεις σε έναν βωμό. Τα θάβεις εκεί επιτόπου, και στήνεις στο σημείο εκείνο ένα κολωνάκι, το οποίο λειτουργεί κάπως σαν ξόρκι αποτρεπτικό της επιδημίας. Πολλά τέτοια κολωνάκια υπήρχαν στην πόλη, αυτό το συγκεκριμένο όμως που βάφτισε τη γειτονιά του το βρήκαμε κοντά στην Πλατεία Δεξαμενής και το αναστηλώσαμε στην Πλατεία Φιλικής Εταιρείας.

Το Ρουφ έχει σχέση με κάποιου είδους στέγη;

Όχι. Το όνομά του το πήρε από τον βαυαρό βαρώνο Λουδοβίκο Ρουφ, που συνόδευσε τον Όθωνα στην Αθήνα. Ο βαρώνος αγόρασε εδώ κτήματα, στα οποία ίδρυσε μεγάλες κτηνοτροφικές και αγροτικές επιχειρήσεις. Μέσα στο αγρόκτημα έχτισε και μια εξοχική έπαυλη, που ήταν γνωστή ως Πυργάκι του Ρουφ, την οποία χρησιμοποιούσαν συχνά ο Όθωνας και η Αμαλία ως στάση στις εξορμήσεις τους με τα άλογα στον Ελαιώνα.

Το Μεταξουργείο γιατί το λέμε έτσι;

Γιατί το εντυπωσιακό κτίριο που σήμερα στεγάζει την Πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων, επάνω στην πλατεία Αυδή, ήταν από το 1854 έως το 1875 το εργοστάσιο μεταξουργίας της οικογένειας Δουρούτη. Η γειτονιά κατοικήθηκε, όπως εύκολα μαντεύεις, αρχικά από τους εργάτες που δούλευαν εκεί, αλλά και σε άλλες βιοτεχνίες που άνοιξαν στη γειτονιά. Χρόνια μετά το κλείσιμο του εργοστασίου, το κτίριο μετατράπηκε σε συγκρότημα μικρών κατοικιών για να στεγάσει τον κόσμο που έχασε τα σπίτια του από τον βομβαρδισμό του Πειραιά το 1944.

Πηγή: in2life.gr [Ηρώ Κουνάδη](#)